

Advies

Aan: het college van
Burgemeester en wethouders van de gemeente Vught

Van: Adviesraad Sociaal Domein

CC:

Datum: 10 maart 2022

Betreft: Ongevraagd advies " Wat als je kind 18 jaar wordt "?
Eenouder gezin in de bijstand gaat fors achteruit op inkomen op het moment dat het kind in het gezin 18 jaar wordt.

Inleiding/aanleiding

Een eenouder gezin met een kind krijgt een bijstandsuitkering. Als het kind 18 jaar wordt, wijzigt het inkomen van dit eenouder gezin. De ouder wordt financieel gezien als een alleenstaande en van het kind wordt verwacht dat het zelf in het levensonderhoud voorziet. Het gezin krijgt op dat moment veel minder te besteden en het daarmee tot honderden euro's per maand minder moeten zien rond te komen.

Probleemstelling

Het besteedbaar inkomen van een oudergezin in de bijstand wordt met negatieve financiële gevolgen geconfronteerd zodra het kind 18 jaar wordt. Het inkomen van eenouder gezin wordt dan met honderden euro's gekort. Het kind wordt geacht dan geen beroep meer te hoeven doen op de ouder en zelfstandig in zijn inkomen te kunnen voorzien. Echter het merendeel van de kinderen is nog schoolgaand en kan deze inkomensval onmogelijk compenseren, ook niet met een bijbaantje naast de opleiding. Voor de eenouder ontstaat zo een niet of nauwelijks oplosbaar probleem.

In Vught maken 1,7 % (CBS 2020) eenoudergezinnen gebruik van de bijstand, omgerekend komt dit neer dat tussen 1 tot 10 eenoudergezinnen mogelijk met deze problematiek worden geconfronteerd.

In Nederland behoort meer dan 60% van de bijstandsgezinnen in 2019 tot de 10% minst welvarende huishoudens. Van de bijstandsgezinnen met kinderen tussen de 12 en 18 jaar behoorde 34% tot de minst welvarende 10% huishoudens. Van de bijstandsgezinnen met de jongste kinderen was dat meer dan 80% (bron CBS). Oudere gezinnen blijken dus iets "welvarender". Maar ieder gezin dat je kunt behoeden voor een inkomensval is er een.

Advies

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

De ASD heeft onderzocht en navraag gedaan bij meerdere gemeenten of zij deze casus herkenden en wat hun beleid en /of werkwijze in dezen is. De verkregen informatie heeft de ASD bestudeerd en onderzocht vervolgens hoe Vught wellicht verbetering kan bereiken, ondanks de vigerende wetgeving.

Bevindingen

Uit de veelheid van informatie blijkt dat er geen algemene voor iedereen geldende tegemoetkoming mogelijk is, omdat men zich dan op het terrein van de inkomenspolitiek van het Rijk begeeft. Gemeenten wijzen er ook op dat het Rijk feitelijk deze problematiek dient op te lossen.

Verschillende gemeenten geven aan dat het een groot probleem is en dat zij niet bij machte zijn om iets te kunnen doen. Andere gemeenten geven aan incidenteel iets te hebben kunnen repareren.

Opvallend is dat bij het uitgangspunt dat iedereen gelijke kansen moet krijgen er door sommige gemeenten toch gedacht wordt dat het kind in een bijdrage kan voorzien. Bijvoorbeeld door het verkrijgen van studiefinanciering of door te gaan werken. Hierdoor kunnen de gelijke kansen van het kind behoorlijk worden beperkt. Een veelvoud van de gemeenten die wij benaderden gaf aan dat de huidige regelgeving geen mogelijkheden biedt om de situatie van een eenoudergezin te repareren bij het 18 jaar worden van het kind. Ook Vught kent geen aparte regeling voor dit soort situaties en valt terug op de mogelijkheden die de wet biedt. Vught geeft aan altijd maatwerk te leveren als de situatie van de cliënt daarom vraagt. Daarbij focust Vught zich op de jongere: kan deze een opleiding volgen of kan deze werken. De bijstandsnorm van de alleenstaande kan bij de gemeente Vught ook afgestemd worden.

Conclusies en aanbevelingen.

1. Wij adviseren de gemeente Vught om eenouder gezinnen met bijstand tijdig – minimaal een jaar vooraf - te informeren over de situatie die op kan treden als een kind in het gezin 18 jaar wordt. Dit kan plaatsvinden tijdens de reguliere contactmomenten tussen de client en gemeente/Welzijn+.
2. Ook al is er geen passende regelgeving om een oplossing te geven voor het financieel probleem van een eenouder gezin in de bijstand bij het 18 jaar worden van het kind, adviseren wij dit soort problemen vooral tijdig te signaleren om escalatie van andere problemen te voorkomen zoals betalingsachterstanden,

Advies

schulden, deelname aan de samenleving, ongelijkheid in kansen, verslavingsproblematiek, psychische instabiliteit en/of meer.

3. Wij adviseren, indien mogelijk, gezamenlijk te verkennen welke acties betrokkene zelf kan ondernemen om inkomensval te voorkomen. Biedt als gemeente daarin begeleiding, ook overigens ingeval mensen niet uitkeringsgerechtigd (nugger's) zijn, ook dan is begeleiding een gemeentelijke taak. Zo zijn er binnen de provincie veel mogelijkheden waaraan Vught kan deelnemen. Wijs de kwetsbare doelgroep de weg naar bijvoorbeeld gratis educatie en coaching, zoals Werkeninnoordoostrabant, wijzerinjewerk, trainingen als werkfit (zit in aanbod van de WSD) of door mensen te attenderen op het STAP budget € 1000,= of naar vrijwilligerswerk omdat dit perspectief biedt op betere kansen op de arbeidsmarkt.

1. Er zijn inmiddels positieve ervaringen door mensen in de bijstand een veilige vorm van ondernemen te bieden door het starten een sociale coöperatie.
 - a. Denken vanuit kansen en mogelijkheden, een sociale coöperatie biedt mensen een bescherming.
 - b. Het is een instrument dat vooral geschikt is voor mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt die moeilijk aan het werk komen.
 - c. Mensen kunnen binnen de coöperatie hun talenten ontplooiën en doen weer mee in de samenleving.

Gemeenten die hiermee ervaring hebben zijn bijv. Delft (Scope) en Alkmaar (Pangea).

2. Vanuit onderzoeksinstituten worden regelmatig innovatieprojecten opgestart. Momenteel is net geopend "het programma vakkundig aan het werk". Dit is een gesubsidieerd onderzoek vanuit ZonMw naar het bevorderen van werken met een arbeidsbeperking. Vanaf 1 maart is de subsidieoproep online te vinden op de website van ZonMw, gemeenten kunnen hieraan meedoen, de deadline voor het indienen van projectideeën is 17 mei 2022.

Afrondend

Wij adviseren de gemeente creatief te zoeken naar oplossingen en extra inspanningen te verrichten om inkomenssterugval te allen tijde te voorkomen, ook al kunnen hiervoor niet altijd de geëigende paden worden bewandeld.

Niet alleen degene die met inkomenssterugval dreigt te worden geconfronteerd, ook de gemeente Vught is gebaat bij het voorkomen van dit soort situaties. De ervaring leert dat als mensen geld tekort hebben, schuldenproblematiek zich snel aandient, net als gezondheidsproblemen en sociaal isolement. Het credo van de gemeente Vught "Iedereen in Vught doet mee" vraagt om een innovatieve aanpak en onbegrensde creativiteit.

Adviesraad
**Sociaal
Domein**
Vught

Advies

Wij zijn benieuwd naar uw reactie op ons advies.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

René van Vugt, voorzitter ASD

¹ Het Stapbudget is een tijdelijke subsidieregeling met als ingangsdatum 1 maart 2022 en kan worden aangevraagd bij het UWV.